
ÄRIÕIGUSE KOMISJON

Justiitsministeerium
Edastatud: info@just.ee

Meie 19.11.2019

Eesti Advokatuuri äriõiguse komisjoni seisukohad

ühinguõiguse revisjoni raames esitatud seaduseelnõude osas
(juriidiliste isikute kapitalisüsteemid ja aruandlus, kontsernireeglid, juhtorganid,
otsuste vastuvõtmine ja vaidlustamine, vähemusõigused)

Eesti Advokatuuri äriõiguse komisjon (edaspidi „**Komisjon**“) esitab käesolevaga teise osa oma seisukohtadest ühinguõiguse revisjoni raames esitatud seaduseelnõude osas (ühinguõiguse revisjoni töörühma esmane projekt arutamiseks 14.10.2019), pidades silmas 21.11.2019. a kavandatud revisjonikomisjoni kohtumisel arutusele tulevaid teemasid.

1. Osäihingu miinimumkapitali suurus ja sissemakseta asutamine

Osäühing on kapitaliühing, mis vastutab oma kohustuste eest ise, osaniku vastutus on üldjuhul piiratud tema sissemakse suurusega. Töörühma poolt välja pakutud 1 sendi suuruse kapitaliga (sisuliselt kapitalita) ühingu puhul ei võta osäihingu asutaja endale sisuliselt mingisugust vastutust seoses alustatud majandustegevusega ning koheselt alustatakse äritegevust võlausaldajate rahaga. Samuti võimaldab kapitalita osäühing kuritarvitusi struktuuride loomisel, mille eesmärk ei olegi ettevõtlus vaid üksikute, majanduslikult ebaselgete tehingute tegemine.

Me ei ole praktikas tähendanud, et miinimumkapitali nõude tõttu jääks äritegevus alustamata. Kapitali nõude kaotamine ei teeks ettevõtte asutamist lihtsamaks, vaid looks täiendava võimaluse osäihingu võlausaldajate huvide kahjustamiseks. Võib väita, et Eestis ei ole võlausaldajate huvid piisavalt tagatud ega kaitstud ei maksejõuetusmenetluses ega ilma igasuguse sisulise menetluseta ühingute massilise registrist kustutamise protsessi. Võlausaldajate huvid saavad reeglina alati nendes protsessides kahjustatud ning võlausaldajatel on oma õiguste maksmapanek üsna keeruline ja kulukas või üldse võimatu. Seetõttu ei poolda komisjon enne kui nimetatud protsessides on võlausaldajate huvid piisavalt kaitstud, luua uusi võimalusi, mis seavad ohtu võlausaldajate huvide kaitse.

2011 aastal tehtud äriseadustiku muudatusega, mille eesmärk oli lihtsustada füüsilistel isikutel osäihingu asutamist, loodi võimalus asutada osäihinguid kapitali sissemakse edasilükkamisega. Komisjon on seisukohal, et sissemakseta osäihingu asutamise võimalus on piisav lihtsustatud ühingu asutamise viis. ÄS eelnõu §-s 520¹ on toodud ka lahendused sissemakseta osäihingute osas tekkinud probleemidele. Komisjon teeb sealjuures ettepaneku selguse mõttes asendada ÄS eelnõu § 520¹ lg 1 tekst „vastutab osanik“ tekstiga „vastutab asutaja või osanik“.

ÄRIÕIGUSE KOMISJON

Osaühingute puhul, mille sissemakse on tegemata, on võimalik pankroti korral asutajalt sisse nõuda raha, mille arvelt kanda pankrotimenetluse kulusid, kapitalita asutatud osaühingu puhul oleks raha sissenõudmine oluliselt keerulisem ning jääb arusaamatuks nimetatud muudatuse praktiline vajadus.

2. Mitterahalise sissemakse hindamise kontrollimine audiitori poolt

Komisjon leiab, et ÄS § 143 lg 3 sisalduva mitterahalise sissemakse hindamise audiitori poolse kontrolli kaotamise ettepanek ei ole piisavalt põhjendatud. Mitterahalise sissemakse hindamise kontrollimine audiitori poolt annab kindluse osaühingu varade mahu õigsuse osas. Audiitori kontrolli nõude kaotamise asemel võiks kaaluda kontrolli eelduste leevendamist nt sidumist mitterahalise sissemakse eseme väärtusega. Mõõndusi võiks teha hindamistele, mis on teostatud üldiselt tunnustatud eksperdi poolt.

Tegemist on jällegi meetmega, mis vähendav võlausaldajate kaitset ning seega on asjakohane eelmises punktis toodud vastavasisuline märkus.

3. Netovara ja allutatud laenud

Väga tihti on äriühingutel, mille netovara ei vasta seadusele, omanikelt võetud laenud. Kehtiva õiguse kohaselt saab selliseid omanike laenusid kasutada netovara seadusega vastavusse viimiseks läbi ülekursiga kapitali suurendamise või põhikirjaliste reserve loomise. Nii ühinguõiguse kui maksejõuetuse revisjoni käigus on tehtud ettepanek omanike laenude allutamiseks pankrotimenetluses teiste võlausaldajate nõuetele. Kahe paralleelse revisjoni käigus on tehtud PankrS § 153 muutmiseks erineva sõnastusega ettepanekud. Ühinguõiguse revisjoni käigus on lisaks omanike laenudele allutamisele pankrotimenetluses ette nähtud võimalus allutada laenud ka kokkuleppeliselt.

Kuigi laenude allutamine on maksejõuetuse teema, omab see olulist tähendust ühingute netovara nõuetele vastavuse küsimuses. Äriregistri seaduse ning äriseadustiku muutmise seaduse, mittetulundusühingute seaduse muutmise seaduse, sihtasutuste seaduse muutmise seaduse ja tulundusühistuseaduse muutmise seaduse muutmise seaduse seletuskirjas on märgitud PankrS § 153 muutmise selgitustes, et osanike poolt antud laenude nõ allutamiselega tekib alus nende laenude kajastamiseks omakapitali hulgas.

Komisjon on seisukohal, et laenude allutamise käsitlemine üksnes pankrotiseaduses ei pruugi tähendada seda, et allutatud laenud on automaatselt kajastatavad omakapitali koosseisus. Finantsinstrumendi raamatupidamislikku kajastamist reguleerib RTJ 3 p 50: *Kui finantsinstrumendi emiteerijal lasub antud instrumendist tulenevalt lepinguline kohustus maksta instrumendi valdajale kokkulepitud ulatuses raha või muid finantsvarasid, tuleb antud instrumenti kajastada kui finantskohustist. Juhul kui*

ÄRIÕIGUSE KOMISJON

finantsinstrumendi emiteerijal puudub kohustus teha antud instrumendist tulenevalt kokkulepitud ulatuses makseid (selle asemel instrumendi valdaja osaleb näiteks ettevõtte kasumis või netovaras) on tegemist omakapitaliinstrumentiga. Komisjon soovib seetõttu paralleelselt pankrotiseaduse muutmisega vaadata üle allutatud laenude raamatupidamises kajastamise reeglid. Samuti vajaks vähemalt seaduse seletuskirjas selgitamist, kas ja mis tingimustel nõ omaniku allutatud laen = omakapitali osa tekib ning kas ja mis tingimustel võib allutatud laen lakata olemast allutatud laen/omakapitali osa ning kas siis oleks vajalik luua ka võlausaldajate teavitamise funktsioon nagu see on osa/aktsiakapitali vähendamise osas.

Küsitav on, kas igasugune osaniku laen peaks olema allutatud laen. Komisjon toetab maksejõuetusmenetluse revisjoni käigus tehtud PankrS muudatusettepaneku käsitlust, mille kohaselt allutatud laenu ei käsitleta pankrotimenetluses mittejuhtivate, kuni 10% osalust omavate väikeosanike poolt antud laene.

Lisaks sellele vajab täpsustamist, mida täpsemalt loetakse omaniku laenuks. Kas omaniku laenuks loetakse näiteks laenu, mis anti hetkel kui laenuandja oli omanik (sõltumata sellest, kas ta on pankroti väljakuulutamise hetkel omanik) või loetakse omaniku laenuks vaid laene, mille omanik ja laenuandja langevad kokku pankroti väljakuulutamise hetkel. Samuti, kas allutatud laenuks tuleks lugeda ka omanikuga seotud isikute poolt antud laenud.

4. Audiitori ülesanded ja vastutus

Eelnõus on tehtud kaks alternatiivset ettepanekut seoses aastaaruande kohta audiitorile küsimuste esitamisega (ÄS eelnõu § 179 (3¹)). Tervitatav on see, et osanikel tekib õigus esitada küsimusi audiitorile ka juhul, kui osaühingu juhatus on otsustanud aastaaruande kinnitamise otsuse vastuvõtmise korraldada osanike koosolekut kokku kutsumata.

Alati on parem esitada audiitorile küsimused kirjalikult, sest koosolekul ei suuda audiitor kõike auditiga seonduvat meenutada, mistõttu võivad osanike küsimused jääda koosolekul vastusetä. Samas on aastaaruande kinnitamine ainus toiming, mida osanikud iga-aastaselt kindlasti peavad tegema ning igati on tervitatav kui osanikel oleks võimalus nõuda aastaaruande kinnitamist koosolekul, kus saab esitada küsimusi ka juhatusesele ja audiitorile. Komisjon pooldab lahendust, kus osanikud saavad ise valida, kas esitada küsimused audiitorile kirjalikult või nõuda koosoleku kokkukutsumist, mis ei välista samas osanike õigust esitada oma kirjalikud küsimused enne aastaaruande kinnitamise koosolekut.

ÄS eelnõu § 329² kuni 329⁷ toodud ettepanekud kordavad paljus juba majandusaasta auditile ja audiitortegevusele kehtivaid nõudeid. Eelnõu § 329⁴ näeb ette audiitori poolt raamatupidamise vastavust põhikirjale ning tegevusaruande kontrollimise kohustust. Komisjon toetab ettepanekut, et aastaaruande kontrollimisel audiitori poolt tuleks kontrollida ka tegevusaruande õigsust (sh piisavust), samas jääb eelnõu seletuskirjas

ÄRIÕIGUSE KOMISJON

lahtiseks, milles seisneb raamatupidamise põhikirjale vastavuse kontroll.

5. Täiendavate äriühingu andmete nähtavus e-äriregistris

Seoses äriühingu omakapitali ja audiitorkontrolliga on Komisjonil järgmised ettepanekud:

- a) e-äriregistris võiks olla tasuta nähtav mäрге ettevõtte seaduse nõuetele mittevastavuse kohta.
- b) e-äriregistris võiks olla tasuta ja selgemalt nähtav kui majandusaasta aruanne on äriregistrile esitamata või see on esitatud puudustega (nt. seda ei ole osanikud/aktsionärid kinnitanud või esitatud on modifitseeritud arvamus või aruanne on esitatud ilma audiitori järeldusotsuseta kuigi see oleks seaduse kohaselt nõutav).

Omakapitali mittevastavus seaduse nõuetele saab nähtavaks igakordse majandusaasta aruande või vahearuande esitamisega ning selle kohta märke esitamine peaks ettevõtjaid motiveerima omakapitali seadusega vastavusse viimisega tegelema. Eelkõige oleks mäрге aga võlausaldajate kaitse eesmärgiga.

Rahvusvahelise auditeerimise standard (ISA) näeb ette kolme tüüpi modifitseeritud audiitori arvamusi finantsaruannete auditeerimisel: märkus(t)ega arvamus¹, vastupidine arvamus² ja arvamuse avaldamisest loobumine³. Audiitori poolt modifitseeritud arvamuse andmine omab olulist rolli nii aktsionäride/osanike kui võlausaldajate kaitsel, mistõttu on Komisjon seisukohal, et info selle kohta peaks olema tasuta nähtav nagu ka info selle kohta kui ühing on küll aruande esitanud aga see ei ole nõuetekohaselt auditeeritud.

¹ Audiitor peab avaldama märkus(t)ega arvamust siis, kui: (a) audiitor, olles hankinud piisava asjakohase auditi tõendusmaterjali, teeb järelduse, et väärkajastamised, kas üksikult või summeerituna, on finantsaruannete suhtes olulised, kuid mitte läbivad või (b) audiitor ei suuda hankida piisavat asjakohast auditi tõendusmaterjali, mille põhjal kujundada arvamust, kuid audiitor teeb järelduse, et avastamata väärkajastamiste, kui neid esineb, võimalikud mõjud finantsaruannete suhtes võiksid olla olulised, kuid mitte läbivad.

² Vastavalt ISA-le peab audiitor avaldama vastupidist arvamust siis, kui ta teeb järelduse, et väärkajastamised, kas üksikult või summeerituna, on finantsaruannete suhtes nii olulised kui ka läbivad.

³ Vastavalt ISA-le peab audiitor arvamuse avaldamisest loobuma siis, kui ta ei suuda hankida piisavat asjakohast auditi tõendusmaterjali, mille põhjal kujundada arvamust, ning teeb järelduse, et avastamata väärkajastamiste, juhul kui neid esineb, võimalikud mõjud finantsaruannetele võivad olla nii olulised kui ka läbivad. Audiitor peab arvamuse avaldamisest loobuma siis, kui ta üliharvades, mitmete ebakindlate asjaoludega tingimustes teeb järelduse, et vaatamata piisava asjakohase auditi tõendusmaterjali hankimisele iga ebakindla asjaolu kohta, ei ole võimalik kujundada arvamust finantsaruannete kohta tulenevalt ebakindlate asjaolude võimalikust koostoimest ja nende kumulatiivsest mõjust finantsaruannetele.

ÄRIÕIGUSE KOMISJON

6. Vähemuse dividendinõue

Komisjon näeb kohustusliku dividendi küsimust problemaatilisena, kuid mõistab vajadust leida lahendus vähemusosanike omandipõhiõiguse võimalikule riivele. ÄS eelnõu §-is 157 lg 6 ja §-s 278 lg 2 on toodud kaks alternatiivset ettepanekut vähemusosaniiku õigusele nõuda dividendi.

Komisjon leiab, et vähemusosanike dividendinõude suuruse määramisel tuleb eelkõige arvestada sellega, et väljamakse tegemisel oleks eelkõige tagatud ettevõtja tegevuse elujõulisus ja kestvus. Isegi juhul, kui äriühingul on võimalik maksta 100% aastaaruande kasumist, siis peaks nõudeõigus lähtuma ühingu jätkusuutlikkuse tagamisest ning osaniku konservatiivsest investeringu tootluse ootusest. Nõudeõiguse piiranguks peaks kindlasti jääma % majandusaasta jaotamiskõlblikust kasumist, pärast seadusest ja põhikirjast tulenevate summade ja eraldiste, jooksva aasta kahjumi ja väljamaksete ning dividendi maksukoormuse mahaarvamist. Eelnõus on teise matemaatilise piiranguna pakutud dividendi nõudeõiguse ülempiiride alternatiividena 1/10 omakapitalist ja 4/100 osa/aktsiakapitalist.

Komisjonil puudub kapitaliühingute kapitalide suuruse statistika, kuid üldiselt ei ole Eesti äriühingute registreeritud kapitalid suured, mistõttu ei tundu olevat mõistlik Saksa aktsiaseadusest lähtuv alternatiiv, mille kohaselt oleks maksimaalselt nõutav dividend 4/100 registreeritud kapitalist.

Eelnõu alternatiiv, mille eeskujuks on võetud EMCA mudelseadus, piirab vähemusaktsionäri dividendinõuet 1/10 omakapitaliga. Ühinguõiguse revisjoni analüüs-kontseptsiooni punktis 10.4.7 on välja toodud, et Rootsisis ja Soomes ei pea üldkoosolek otsustama dividendimakseid suuremas summas kui vastavalt 5% ja 8% omakapitalist. Eelnõu seletuskirjas ei ole selgitatud, millisel kaalutlusel on dividendi nõudeõiguse ülempiiri ettepaneku puhul lähtutud just EMCA mudelseadusest.

Komisjoni hinnangul ei ole kumbki eelnõus väljapakutud alternatiiv vähemuse dividendi nõudeõiguse hea lahendus ja otsida tuleks pigem vahevarianti, mis välistab dividendi nõudeõiguse maksmapaneku, kui see ilmselgelt kahjustab ettevõtja jätkusuutlikkust. Samas ei tohiks dividendi nõudeõiguse maksimaalne suurus olla piiratud protsendina registreeritud kapitalist, sest äriühingu kapital ei kajastada üldjuhul äriühingu majanduslikku seisut. Kokkuvõtvalt ei tohiks dividendinõue olla mingil juhul üksnes matemaatiline, vaid ka äriühingu tegevuse elujõulisuse ja kestvuse osas kohtulikult kontrollitav, arvestades sealjuures äriühingu investeerimisvajadust, kinnitatud äriplaani jne.

ÄS eelnõu § 157 lõike 6 alternatiivi 2 sõnastusest ei tule selgelt välja seletuskirja kohaselt taotletu – et oleks võimalik asendada enamuseosanike hääled selliselt, et nende hääled oleksid antud otsuse poolt, millega makstakse dividendi summas 4/100 osakapitalist. Saame aru, et seda on mõeldud katma TsÜS eelnõu § 33 lg 3, kuid kui

ÄRIÕIGUSE KOMISJON

konkreetne eriregulatsioon ÄS-is tuleb n-ö vaid „poolele teele“, võib selle praegusest sõnastusest siiski jääda mulje, et seadusandja ei pruukinud antud ÄS sättes mõelda anda vähemusosanikule ka väljamakset otsustava otsuse vastuvõtmise tuvastamise nõudeõigust.

Komisjon leiab, et antud küsimuses tuleb läbi viia esmalt mõjuanalüüs ja alles seejärel otsustada, millisel viisil dividendinõue kehtestada. Hetkel ei ole pakutud lahenduste osas arusaadav, millist mõju need avaldaksid äriühingutele ning millest lähtuvalt on pakutud vastavad piirmäärad.

7. Kontsernivastutus

Komisjon kiidab heaks kontsernivastutuse regulatsiooni toomise äriseadustikku. Kuivõrd kontserni emaettevõtjale antakse eelnõuga selge õigus anda tütarettvõtjale juhiseid, mis ei lähtu tütarettvõtja huvidest, siis sellisest mõjutamisest tulenev vastutus peab olema solidaarne ning võlausaldajatel peab olema võimalus esitada nõudeid otse emaettevõtja vastu, vältides sealjuures tütarettvõtja pankrotimenetlusega seonduvaid kulusid.

Samas leiame, et pakutud sõnastus siiski ei täida soovitud eesmärki nii juhiste järgimise kohustuslikkuse osas (sisuliselt peavad kõik juhatuse liikmed järgima osaniku juhiseid) kui ka näiteks vastusoorituse nõude osas (reeglina kontsernitehingutes ei toimu vastusooritust). Leiame, et kontserni vastutus ei saa tuleneda kellegi suvaliselt hetkel ja suvalises vormis antud juhistest. Selguse loomiseks, et millal ikkagi vastutus laieneb osanikule/aktsionärile, peaks olema ette nähtud vastav osaniku/aktsionäri otsuse olemasolu, mis vabastab juhatuse vastutusest või tekitab solidaarvastutuse.

8. Väljaastumisõigus

Komisjon ei toeta osaniku väljaastumise õiguse sätestamist olukorras, kus selleks ei ole mõjuvat põhjust. Reeglina on osanikud või aktsionärid teinud otsuse asuda investoriks/vähemusosanikuks teadlikult ning sellisel juhul väljumisõiguse andmine suvalisel ajahetkel kahjustaks oluliselt nii teiste investorite kui ka äriühingu huve. Seetõttu pooldame väljaastumise õiguse võimaldamist vaid mõjuva põhjuse olemasolul.

Samuti leiame, et osanikule väljaastumisel kohese hüvitise väljamõistmine võib viia ühingu sundlõpetamiseni, mis ei arvesta ühinguga seotud huvigruppide huvidega. Seega peaks olema siinkohal kohtul võimalik lahendada antud küsimust paindlikult (k.a järeelmaksuga väljaost, teise osaniku poolt väljaost või enamusosaniku väljaost, ühingu jagunemine jne.) Väljaastumise korral peaks olema esmane ühingu jätkusuutlik tegetsemine ja püüe leida lahendus, mis võimaldaks ühingul tegevust jätkata.

ÄRIÕIGUSE KOMISJON

Komisjon juhib tähelepanu, et kuivõrd kavandatud regulatsiooni kohaselt tuleks lahkuvale osanikule makse kõnealuselt osaühingult, siis tuleks tulumaksu kontekstis läbi mõelda, milliselt peaks osanikule makstav hüvitis maksustamisele kuuluma. Sest eelduslikult maksustatakse seda nagu väljamakset osakapitali vähendamisel ning maksusumma sõltub mh ka sellest, kas väljuval osanikul oli osalust saades tehtud mingi kulutus, mis kvalifitseeruks soetamismaksumuseks või mitte, ning et kas ühingul on reservi, et see makse teha sissemaksete või juba maksustatud dividendi arvel (või kas ühing üldse soovib seda väljamakset selle arvel teha). Kui teised osanikud ostaksid lahkuva osaniku välja, siis oleks see maksustatav tavaliselt väljuvale osanikule, ning kui ühing ise „ostab välja“ (s.o maksab hüvitise), siis on see maksustatav tavaliselt ühingule ja müüja soetamismaksumus „läheb kaotsi“. Igal juhul on tegemist ka asjaoluga, mida tuleb hüvitise summa kindlaksmääramisel arvestada.

ÄS eelnõu §-st 167⁶ ei tule selgesõnaliselt välja seletuskirja kohaselt taotletu – et enamusosanik ei saa osaühingust välja astuda (ehkki saame aru, et seda on taotletud § 167⁶ lg 1 ja lg 2 väljaastumise eeltingimusi sätestades).

9. Aktsiate ülevõtmine vähemusaktsionäridelt

Nagu Komisjon on ka varasemalt tähelepanu juhtinud, vajab täiendamist regulatsioon, kus aktsiate ülevõtmisel rahalise hüvitise vastu (ÄS 29¹ peatükk) on ülevõetavad aktsiad kas arestitud või panditud. Sellisel juhul peaksid aktsiad siiski enamusaktsionärile üle minema, vabana igasugustest kolmandate isikute õigustest ja piirangutest ning aktsiate eest makstav raha tuleks deponeerida notari juures. Alternatiivina tasuda summa kohtutäituri kontole, sarnaselt Saksamaal toimivale regulatsioonile. Vastasel juhul on võimalik aktsiate pantimisega sisuliselt nurjata vähemusaktsionäride aktsiate ülevõtmine.

10. Osanike koosolek

Komisjonile jääb arusaamatuks töörühma poolt välja pakutud koosoleku kvooruminõude ärakaotamine. Leiame, et see suurendab oluliselt kuritarvituste ohtu (ennekõike nt põhikirja muutmise või likvideerimise vms otsustamise asjades, kus riskid on kõrgemad).

ÄS eelnõu § 172¹ väljapakutud sõnastuses „*Kui osanike koosoleku kokkukutsumisel on oluliselt rikutud seaduse või põhikirja nõudeid, ei ole osanike koosolek õigustatud otsuseid vastu võtma, välja arvatud siis, kui koosolekul osalevad või on esindatud kõik osanikud ja nad on nõus koosolekut pidama. Sellisel koosolekul tehtud otsused on kehtivad ka juhul, kui osanikud, kelle suhtes kokkukutsumise korda rikuti, kiidavad otsuse heaks.*“ osa „... kehtivad **ka** juhul, kui ...“ jätab mulje, et tegemist on alternatiivse alusega otsuste kehtivuseks, mitte kumulatiivse eeldusega - mis on aga eesmärgiks seatud vastavate sätete kohta käivates seletuskirjade osades.

ÄRIÕIGUSE KOMISJON

Sama märkus on ka ÄS eelnõu § 296 ja § 321 lg 5, MTÜS eelnõu § 21 lg 3, TÜS eelnõu § 42 ja SAS eelnõu § 30¹ lg 1¹ kohta.

Tervitatav on ÄS § 171 lg 3 täpsustamine konkreetsete tähtaegadega, kuid komisjoni hinnangul on need tähtajad liiga pikad ja võimaldavad kuritarvitusi. Mõistlikum oleks lühendada tähtaegasid selliselt, et kui juhatus ei kutsu koosolekut kahe nädala jooksul või kui selline koosolek ei toimu ühe kuu jooksul arvates juhatuse poolt sellise nõude saamisest. Praktika on näidanud, et kui osanikud juba peavad hakkama koosoleku kokkukutsumist ametlikult nõudma, võib olla olukord, kus juhatus kasutab seda perioodi lihtsalt juhatuse õiguste kuritarvitamiseks ja vara ühingu huvide vastaselt kasutamiseks.

ÄS § 172 muudatusettepanekute kohaselt tuleb koosoleku kokkukutsujal juhul, kui kokkukutsuja teab või peab teadma, et osaniku tegelikud kontaktandmed erinevad osanike nimekirja kantust, saata teade tegelikke kontaktandmeid kasutades. Komisjoni hinnangul tuleks sel juhul kutse saata mõlemale teadaolevale aadressile. Osaniku kohustus on tagada, et nimekirjas oleks tema õiged kontaktandmed. Sellest tulenevalt võib osanik ise teadlikult hoida kontaktandmetena mingit kindlat aadressi, kus ta võib-olla pidevalt ei viibi, kuid teab, et ametlikud dokumendid tulevad sinna ning arvestab sellega. Komisjoni hinnangul oleks liiga riskantne anda juhatusele voli otsustada justkui oma parema teadmise järgi, et saadab üksnes kuhugi mujale kui nimekirja aadressile, lähtudes pelgalt „mina tean, et tegelikud andmed teised“ põhimõttest. Kui kokkukutsuja teab, et nimekirjas olev aadress on kindlasti vale, siis võiks konsulteerida või saata kindluse mõttes mõlemale aadressile.

11. Osanike otsuse vaidlustamine

ÄS eelnõu § 178 lg 3 esimene lause tuleks kirjutada selgemaks osas, et kas eeldus „*kui otsuse täitmisega pandaks toime kuritegu või väärtegu või sellega ilmselt kaasneks kahju hüvitamise kohustus*“ rakendub üksnes juhatuse või nõukogu iga liikme poolt kehtetuks tunnistamise nõudmise korral, või ka juhatuse või nõukogu kui organi poolt sellise nõude esitamise korral. Praegune lauseehitus on põhjustanud praktikas olukordi, kus ei ole üheselt arusaadav, kas nõukogul või juhatusel on konkreetset juhul nõudeõigus (s.o lisaeldus ei kohaldu) või mitte (s.o lisaeldus kohaldu).

Sama märkus on ka ÄS eelnõu § 322 lg 6 esimese lause kohta.

Mis puudutab vaidlustamisest teatamist, siis ÄS eelnõu § 178 lg-t 5¹ tuleks täiendada selliselt, et lisaks isikutele, kes olid osanikud otsuse tegemise ajal, teavitab juhatus vaidluse ajal olevaid ühingu osanikke, kellel on samamoodi õigustatud huvi teada, et mõni osanike varasem otsus on vaidlustatud.

ÄRIÕIGUSE KOMISJON

Sama märkus on ka ÄS eelnõu § 302 lg 5¹, TsÜS muutmise seaduse eelnõu § 38 lg 9, MTÜS eelnõu § 24 lg 5¹ ja TÜS eelnõu § 52 lg 5¹ kohta.

12. Majandusaasta aruande koostamise kohustusest vabastamine

RPS muutmise seaduse eelnõu § 14 lg 5 p-s 3 on ilmselt ekslikult kasutatud jaatavat lauset („sihtasutuse käive ületab majandusaasta jooksul 10 000 eurot;“), ning vastava tingimuse osas eeldatavasti silmas peetud, et sihtasutuse käive ei ületa majandusaasta jooksul nimetatud summat. Sama tehniline viga paistab olevat SAS eelnõu § 34 lg 5 p-s 4.

Lisaks, RPS muutmise seaduse eelnõu seab lävendiks 10 000 eurot, samas kui SAS eelnõu seab lävendiks 50 000 eurot. Need summad peaksid omavahel identsed olema. Leiame, et kahes erinevas seaduses dubleeriva regulatsiooni ei ole põhjendatud.

13. Majandusaasta aruande tühisus

Jääb arusaamatuks, kellel või millega seoses oleks praktiliselt kasu majandusaasta aruande tühisuse regulatsioonist (TsÜS muutmise seaduse eelnõu § 38¹). Pigem tekitaks see juurde palju segadust, kuivõrd äriregistris kättesaadaval olevate majandusaasta aruannete puhul enam kunagi ei tea ega saa kindel olla, ega mõni neist aruannetest äkki mingil põhjusel tühine ei ole. Majandusaasta aruanne on oma olemuselt siiski pigem raamatupidamislik dokument, mis võib küll sisaldada ebaõiget informatsiooni, kuid on sel põhjusel lihtsalt ebakorrektnene, mitte tühine.

Lugupidamisega,

Kaarel Tammar
/allkirjastatud digitaalselt/
Advokaadibüroo LINKLaw OÜ
vandeadvokaat ja Komisjoni liige

Pirkka -Marja Põldvere
/allkirjastatud digitaalselt/
LEADELL Pilv Advokaadibüroo AS
vandeadvokaat ja Komisjoni liige

Sven Papp
/allkirjastatud digitaalselt/
Ellex Raidla Advokaadibüroo OÜ
vandeadvokaat ja Komisjoni liige

Karin Madisson
/allkirjastatud digitaalselt/
Advokaadibüroo Sorainen AS
vandeadvokaat ja Komisjoni esinaine